

דגם תשובות — בית, חינוך ומשפחה לעולים חדשים, מס' 005374, קיץ תשע"ח

הערה למעריך: הכתוב בסוגריים מרובעים אינו מחייב את הנבחן.

פרק ראשון

על הנבחן לענות על ארבע מן השאלות 1-5.

1. יצר ויצירה

- א.** אדם יכול לרתום את האש של יצר הרע (כמו התאוה) לעבודת ה' שלו, שתהיה בעבודתו אותה התלהבות ואותה אש שהיצר הרע מכניס לחייו של האדם (עמ' 18).
- ב.** (1) הסתכלות במראות שאינם צנועים מעוררת באדם מחשבות שעלולות להביאו לידי חטא (עמ' 18-19).
- (2) — מבטים גוררים הרהורים.
— מעמדן של הנשים נפגע מכיוון שהן נעשות למוצג, לחפץ שמתפעלים מהחיצוניות שלו ולא מתוכנו הפנימי.
— משום פריצת גדרי הצניעות.
[הערה למעריך: די בשתי סיבות]
- (עמ' 23)

2. מתי להינשא?

- א.** (1) ביציאה למלחמה, השוטרים מזכירים בתחילה ברשימת החוזרים מן המלחמה את האיש אשר בנה בית ולא חנכו, לאחריו את האיש אשר נטע כרם ולא חיללו, ולבסוף את האיש אשר ארש אישה ולא לקחה. מכאן שהסדר הנכון הוא בניית בית, אחר כך כרם (פרנסה) ורק אחר כך אישה (נישואין) (עמ' 29).
- (2) המטרה: לאפשר לבני הזוג להתחיל את חייהם המשותפים מתוך מנוחת הנפש והתרכזות בהקמת ביתם המשותף (עמ' 30).
- ב.** כיום זמן רב חולף עד שאדם מגיע לבשלות מקצועית מכיוון שזמן רב מאוד מושקע בלימודים (תורה, מקצוע), בשירות הצבאי, בשירות לאומי ועוד, וקשה לדחות את הנישואין זמן רב כל כך (שם).

3. קידושין ונישואין

- א.** (1) "אירוסין" בימינו הם כינוי מושאל לשלב השידוכין. שלב זה הוא ביטוי להסכמה הדדית להינשא אך אין הוא משנה את מעמדם של בני הזוג ולכן הם אסורים זה על זה (עמ' 33).
- (2) — כדי לא לבייש את מי שאינו יודע לברך.
— מחשש שהחתן לא יכוון כראוי בשל טרדתו.
[הערה למעריך: די בנימוק אחד]
- (עמ' 35)
- ב.** — כדי שתהיה ביד האישה תמיד למזכרת.
— הטבעת עגולה ואין לה סוף, והיא מסמלת שהברית בין האיש לאישה היא ברית עולם ואין לה סוף.
- (עמ' 36)

4. מחויבויות שבין איש לאשתו

א. שלוש החובות של האיש כלפי אשתו:

- האיש חייב לספק לאשתו את מזונותיה.
- האיש חייב לדאוג שלאשתו יהיו בגדים מתאימים.
- האיש חייב לחיות חיי אישות עם אשתו.

(עמ' 44-45)

ב. (1) מלאכות שאישה עושה לבעלה: טוחנת, אופה, מכבסת, מבשלת, מניקה את בנה, מצעת לו את המיטה ועושה בצמר.

[הערה למעריך: די בשתי מלאכות]

(עמ' 45)

(2) כיום נשים יוצאות לעבוד מחוץ לבית, ולצורך מלאכות הבית יש מכשירים מתאימים, ולכן אישה עובדת אינה חייבת באותן מלאכות שנשים היו חייבות בהן בעבר (עמ' 45-46).

[הערה למעריך: די בגורם אחד]

5. חובות ביחסי הורים וילדים

א. (1) אדם שאין לו מקצוע שממנו יוכל להתפרנס בכבוד ישיג את פרנסתו בדרכים אסורות. נמצא שהאב שלא לימד את בנו אומנות כאילו לימדו ליסטות.

(2) עד שהבן עומד מבחינה כלכלית ברשות עצמו לגמרי.

(עמ' 90-91)

ב. (1) עיקר החינוך הוא בקיום מצוות בנוכחות הילדים, והם לומדים לעשות כן כשיגדלו.

(2) עד שהבן בן שלוש עשרה והבת בת שתיים עשרה.

[הערה למעריך: לקבל: כל זמן שיקבלו את תוכחתם של ההורים]

(עמ' 93)

פרק שני

על הנבחן לענות על שלוש מן השאלות 6-9.

6. מצוות עונה

א. (1) חיי אישות בין בני זוג: קשר פיזי בין איש לאשתו.

(2) — הקדמה למצוות פרייה ורבייה.

— קשר המאפשר חיבור עמוק בין בני זוג.

[הערה למעריך: די במטרה אחת]

(עמ' 57)

ב. ההבדל בין שני הכינויים: "יחסי מין" — הכינוי המקובל בעולם לקשר הפיזי שבין איש לאישה. "חיי אישות" — כינוי

שמשמעו שהקשר הפיזי אינו רק מפגש לצורך פורקן יצרים אלא הוא ביטוי לחיי אחדות של שני אנשים שהם כאיש

אחד (עמ' 59).

7. טומאה וטהרה

- א. (1)** כדי שתהיה לכל הנשים ספירה אחידה ולא תצטרך כל אחת לחשב לעצמה חשבונות מסובכים שלא כולן בקיאות בהם.
- (2)** שבעה ימים ללא דימום.
- (עמ' 64)
- ב.** — אדם שטובל כאילו נברא באותה שעה [כמו העולם שהיה מים לפני הבריאה].
- הטבילה רומזת לטובל שעליו לנקות את נפשו מכל חטא.
- הכניסה למים עשויה להידמות לכניסה לרחם, והיציאה מן המקווה עשויה ליצור הרגשה של התחדשות ולידה.
- [הערה למעריך: די בטעם אחד]
- (עמ' 70-71)

8. גירושין וייבום

- א.** מחייבים את האיש לתת גט לאשתו:
- כאשר הנישואין אסורים על פי ההלכה.
- כאשר הבעל חולה במחלה מסוכנת ומדבקת.
- כאשר הבעל עקר.
- כאשר הבעל אינו מפרנס.
- כאשר הבעל אינו מוכן לחיות חיי אישות עם אשתו.
- כאשר הבעל נואף ובוגד.
- כאשר הבעל נטש את משפחתו.
- כאשר הבעל מתעלל באשתו.
- [הערה למעריך: די בשני מצבים]
- (עמ' 81)
- ב.** מצוות ייבום: אם אדם מת ללא ילדים, אחד מאחיו נושא את האלמנה לאישה כדי להקים שם לאחיו (עמ' 84).

9. שאלות קצרות

- א.** שמא יראה בה דבר מגונה לאחר הקידושין ותתגנה עליו ויעבור על מצוות "ואהבת לרעך כמוך" (עמ' 33).
- ב.** "חופה":
- הבאת האישה הביתה לשם נישואין.
- פריסת סודר (או טלית) על ראש החתן והכלה בשעת הברכה.
- יציאה של בתולה בהינומה [ואלמנה משנת ייחדן].
- [הערה למעריך: די בשני הסברים]
- (עמ' 38)
- ג.** "פסולי חיתון" — איש ואישה שאסור להם להינשא זה לזה. דוגמה [די בדוגמה אחת]: איסורי עריות (קרובי משפחה או ניאוף עם אשת איש), כוהן וגרושה או גיורת (עמ' 41).
- ד.** — שיהיה כל הגוף בבת אחת בתוך המים.
- שלא יהיה דבר החוצץ בין הגוף למים.
- (עמ' 69-70)

פרק שלישי

על הנבחן לענות על שלוש מן השאלות 10-13.

10. גירושין ויבום

א. מחייבים את האיש לתת גט לאשתו:

- כאשר הנישואין אסורים על פי ההלכה.
- כאשר הבעל חולה במחלה מסוכנת ומדבקת.
- כאשר הבעל עקר.
- כאשר הבעל אינו מפרנס.
- כאשר הבעל אינו מוכן לחיות חיי אישות עם אשתו.
- כאשר הבעל נואף ובוגד.
- כאשר הבעל נטש את משפחתו.
- כאשר הבעל מתעלל באשתו.

[הערה למעריך: די בשני מצבים]

(עמ' 81)

ב. מצוות יבום: אם אדם מת ללא ילדים, אחד מאחיו נושא את האלמנה לאישה כדי להקים שם לאחיו (עמ' 84).

11. התנהלותה של משפחה

א. הקשר הרצוי של אדם עם בני ביתו: אפשר ללמוד שכאשר אדם רוצה דבר־מה מאנשי ביתו לא ראוי שיכריח אותם

לזה, אלא ישתדל להסביר את מניעיו ובכך יגרום להם להכיר בעצמם שזה הדבר הנכון לעשותו (עמ' 97).

ב. נשים חייבות ללמוד תורה:

- אורחות החיים המוכרים לנו היום מאפשרים להשקיע זמן רב יותר בלימוד תורה מבעבר.
- "אם לא תדענה הלכות נידה וטבילה, והלכות שבת והלכות ברכות, והלכות איסור והיתר, ובשר וחלב, וכיוצא בזה, איך יוכלו לקיימן ולהישמר בהן" (הרב יצחק יוסף).
- "לא ייתכן מצב מעוות שבו נשים רוכשות השכלה כללית ואינן מרחיבות בו בזמן את ידיעותיהן התורניות... אישה זקוקה ללימוד תורה... כערך עצמי, כמוזן רוחני לנפש" (הרב יעקב אריאל).

[הערה למעריך: די בשני נימוקים]

(עמ' 99)

12. קרבה בין איש לאשתו

א. (1) חיי אישות בין בני זוג: קשר פיזי בין איש לאשתו.

(2) — הקדמה למצוות פרייה ורבייה.

— קשר המאפשר חיבור עמוק בין בני זוג.

[הערה למעריך: די במטרה אחת]

(עמ' 106)

ב. ההבדל בין שני הכינויים: "יחסי מין" — הכינוי המקובל בעולם לקשר הפיזי שבין איש לאישה. "חיי אישות" — כינוי

שמשמעו שהקשר הפיזי אינו רק מפגש לצורך פורקן יצרים אלא הוא ביטוי לחיי אחדות של שני אנשים שהם כאיש

אחד (עמ' 105).

13. שאלות קצרות

א. "חופה":

- הבאת האישה הביתה לשם נישואין.
  - פריסת סוודר (או טלית) על ראש החתן והכלה בשעת הברכה.
  - יציאה של בתולה בהינומא [ואלמנה משנתייחדו].
- [הערה למעריך: די בשני הסברים]
(עמ' 38)

ב. "פסולי חיתון" — איש ואישה שאסור להם להינשא זה לזה. דוגמה [די בדוגמה אַחַת]: איסורי עריות (קרובי משפחה וניאוף עם אשת איש), כוהן וגרושה או גיורת (עמ' 41).

ג. שלילת האפשרות לצאת מן הארץ; שלילת האפשרות להוציא או לחדש דרכון; שלילת האפשרות לקבל (להחזיק או לחדש) רישיון נהיגה; השעיה מעבודת ציבור; שלילת רישיון עסק או רישיון עבודה; הגבלת פעולותיו בבנק (עמ' 82).
[הערה למעריך: די בשתי דוגמאות]

ד. — שיהיה כל הגוף בבת אחת בתוך המים.

— שלא יהיה דבר החוצץ בין הגוף למים.

(עמ' 113)